

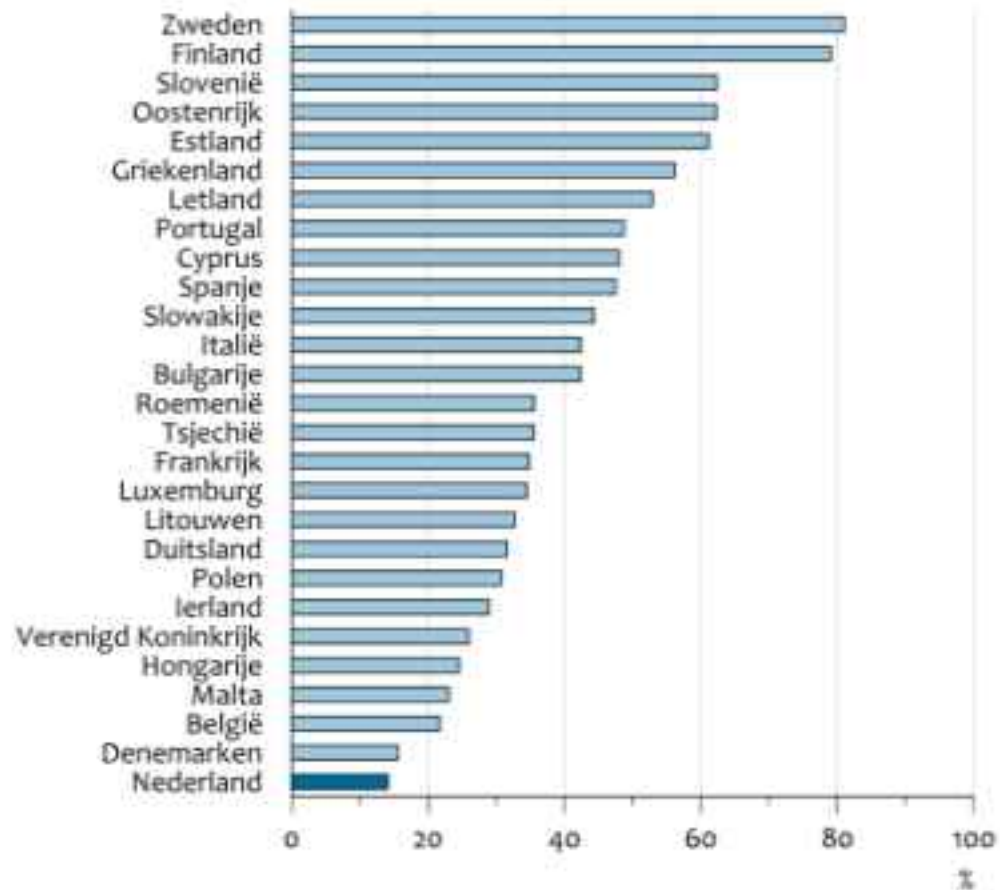
2Bconnect Ecologie en bedrijventerreinen

Kennisdag
Rollin Verlinde
Inverde

Heeft dit zin?

Aandeel natuur en bos

Bron: Corine en Eurostat.

CBS/aug13
www.cio.nl/nl100107

© www.inverde.be

Welke rol kunnen bedrijventerreinen hebben?

Vroeger

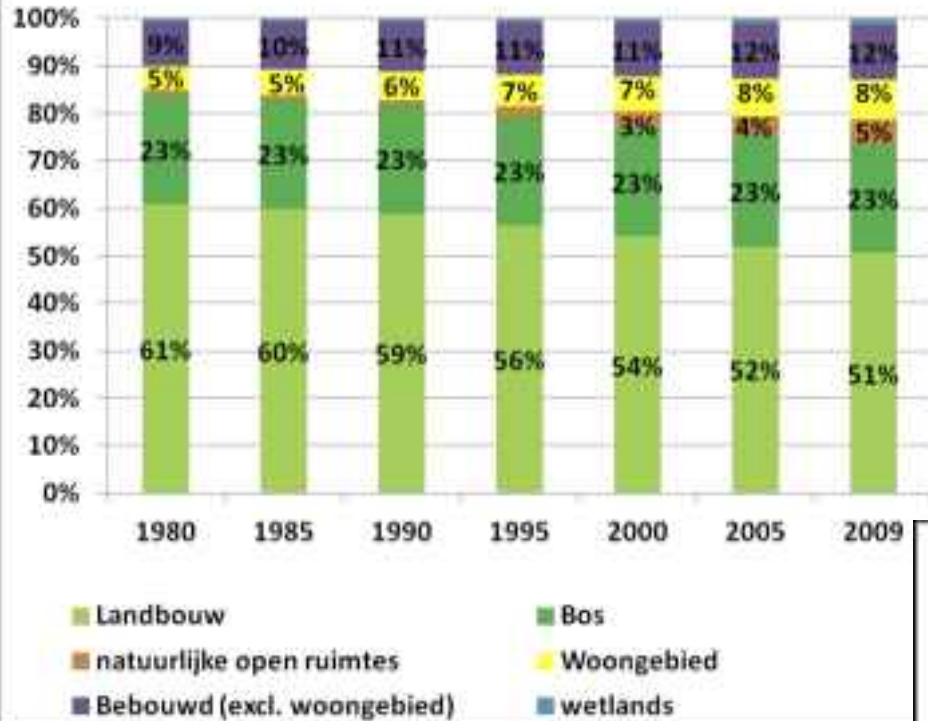
en

nu

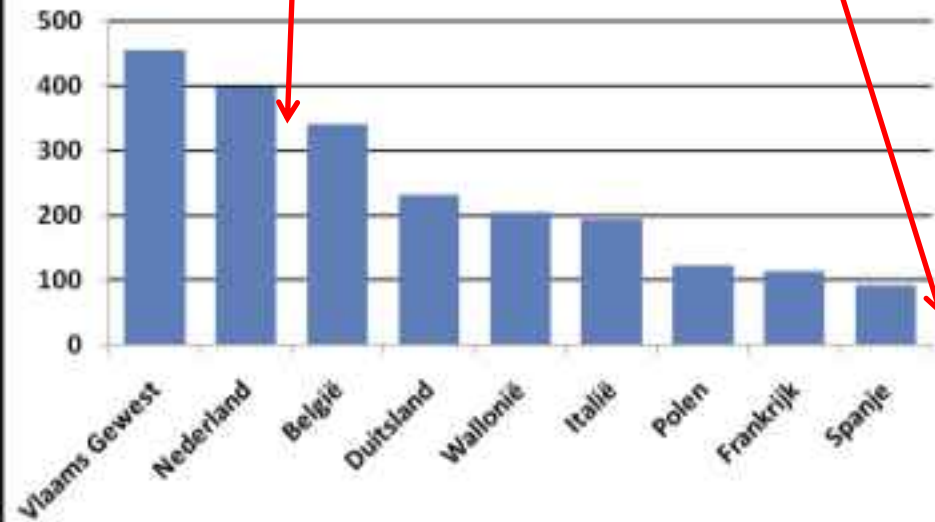
Bodemgebruik in België - 1980-2009

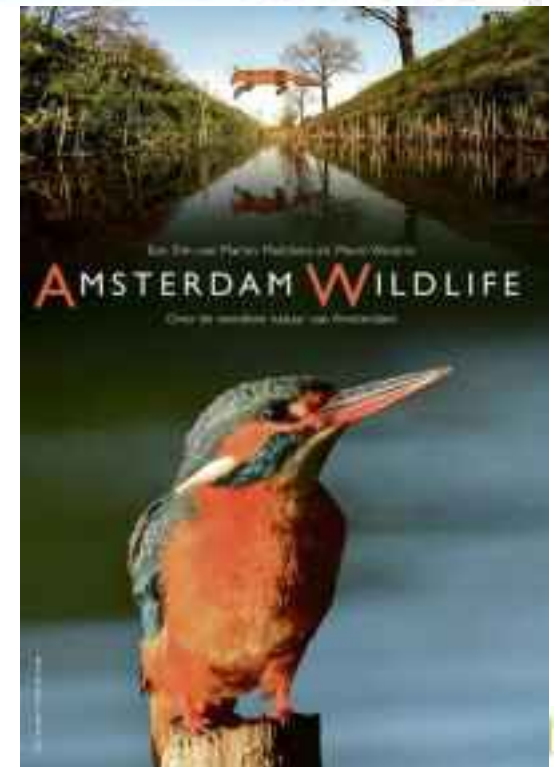
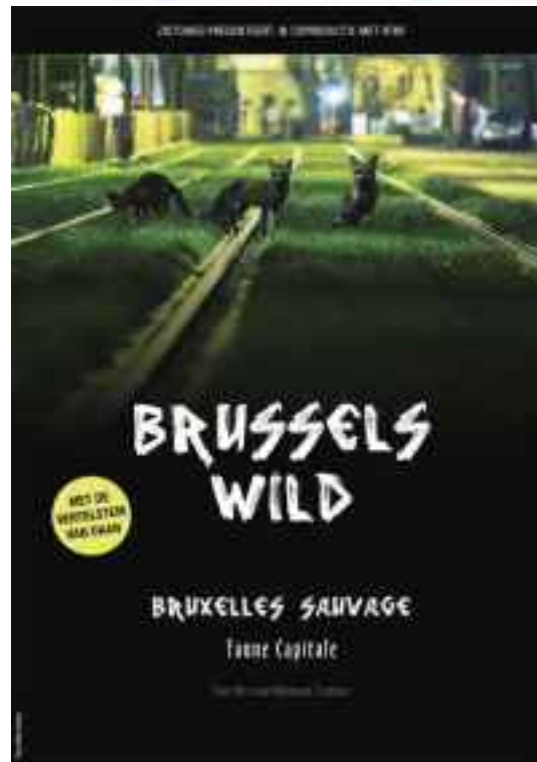
Japan: 335 inw/km²

USA: 35 inw/km²

bevolkingsdichtheid (inw/km²)

Wat zegt de media?

Besluit 1

- Algemene cultuurvolgers: wilde zwijnen, vossen,...
- Exoten: parkieten, nijlganzen, wolhandkrab,...
- Huisdieren en vee: stadsduiven, bijen, soepeenden...
- Andere: slechtvalk, ijsvogel, visdief, padden,...

⇒ Bijdrage aan biodiversiteit beperkt?

Besluit 2

- Effect op mensen wisselend
    - Leuk, dichterbij de natuur!
    - Weg met die vervelende beesten!
- ⇒ Ecologen zijn enthousiast voor slangen
- ⇒ ecologen houden niet van 'leuke' soorten

Wat is natuur? Wat is groen?

Wat is biodiversiteit?

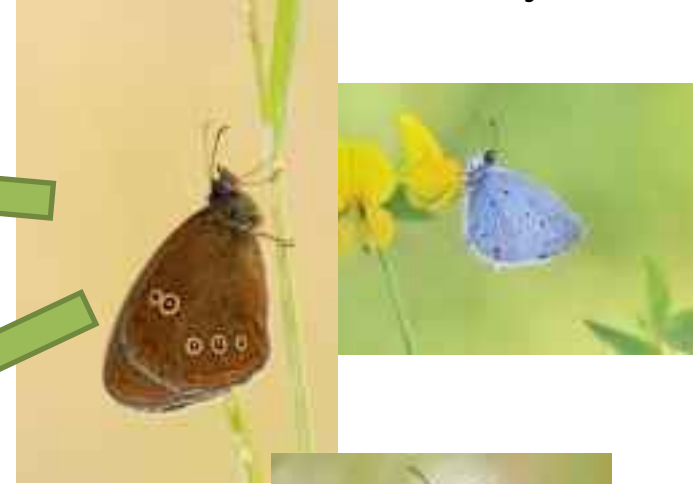

Wat is biodiversiteit?

2. Genetische variatie
binnen een soort

1. soortenrijkdom

3. Samenstellingen van soorten: ecosystemen

De soort: rugstreeppad

De soort en zijn habitat

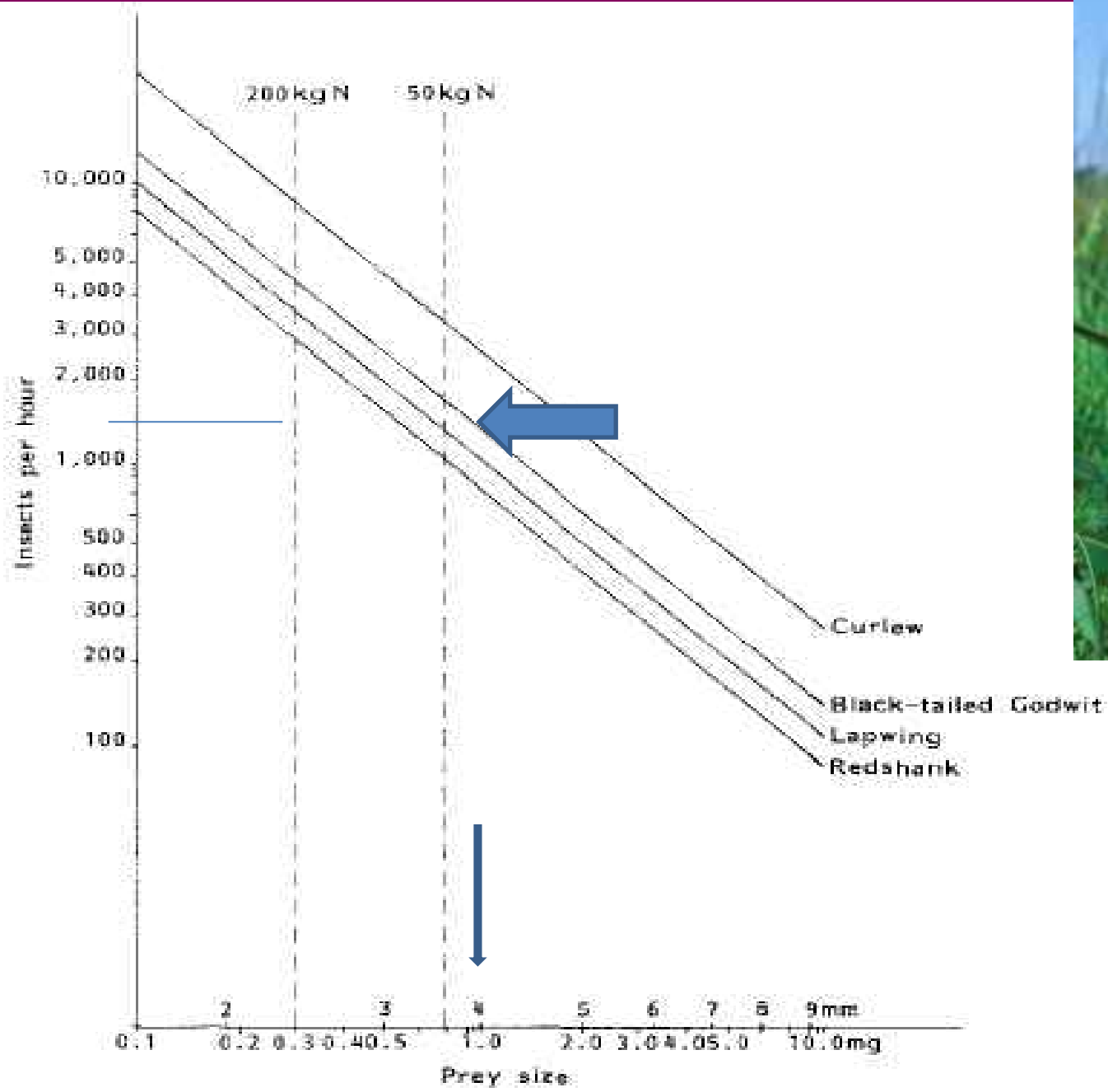

De soort: Grutto

-5 -> 30°C

School 3

Winkel

Werk

Bioscoop

School 1

Sportclub

Discotheek

School 2

Crêche

Hospitaal

Wonen

Vervoer

Proper water / riool / verwarming / waterdicht dak / deur met slot /

De soort en zijn habitat

Corridor

Overwintering

Voortplantingswater

Voedsel

Habitattabellen : hoeveel van wat?

Criterium	Indicator	Gunstig		Ongunstig
		A - goed	B - voldoende	C - gedegradeerd
Toestand populatie				
	Relatieve populatiegrootte	>200 roepende mannetjes	50-200 roepende mannetjes	<50 roepende mannetjes
Schmidt et al. 2008	Voortplanting	juvenielen jaarlijks waargenomen	juvenielen waargenomen minstens 1 jaar op 3	juvenielen waargenomen hoogstens 1 jaar op 4
Sinsch 1992, Schmidt et al. 2006	Afstand nabije populatie	<1 km	1-3 km	>3 km
Habitatkwaliteit				
<i>Waterhabitat</i>				
Beebee et al. 1994, Schmidt et al. 2006	Aantal en grootte van de waterpartijen	complex van >5 kleine tijdelijke kleine plassen (<100 m ²) of één of meer grote plassen (>250 m ²)	complex van 3-5 kleine tijdelijke kleine plassen (<100 m ²) of één grote plas (>250 m ²)	complex van <3 tijdelijke kleine plassen (<100 m ²)
Schmidt et al. 2006	Diepte	kleine plassen <25 cm maximale diepte; grote plassen met brede ondiepe (<25 cm) oeverzone	kleine plassen <25 cm maximale diepte; grote plassen met brede ondiepe (<25 cm) oeverzone	kleine plassen >25 cm diepte; grote plassen zonder brede ondiepe (<25 cm) oeverzone
Schmidt et al. 2006	Vegetatie	geen of weinig waterplanten (totale bedekking <10%)	weinig waterplanten (totale bedekking <33%)	relatief veel waterplanten (bedekking >33%)
	Beschaduwing	geen	weinig (<33%)	veel (>33%)

Landhabitat				
Miaud & Sanuy (2005)	Biotoop	open terreinen met zandige bodem (landduinen, heiden), of geaccidenteerde terreinen (groeves, opgespoten gronden)	open terreinen met zandige bodem (landduinen, heiden), of geaccidenteerde terreinen (groeves, opgespoten gronden)	andere
Schmidt et al. 2006	Successief/Verbossing	geen	vroeg stadium	ver gevorderd
Schmidt et al. 2006	Schuilplaatsen	zandige, mulle bodem	zandige, mulle bodem	andere
	Afstand tot waterbiotoop	<500 m	500-1000 m	> 1000 m
Schmidt et al. 2006	Verkeerswegen in/grenzend aan habitat ⁽¹⁾	Afwezig	Aanwezig maar zelden gebruikt	Aanwezig en matig tot intensief gebruikt

De soort en zijn habitat

Opgelet

- Goed voor

is slecht voor

Hoe kiezen?

Keuze doelsoort

- Europees beschermd ✓
- Lokale doelsoort ✓
- Paraplu-soorten
- Subsidie ✓
- U als eigenaar bent uniek!

Bovenal: keuze moet zinvol zijn!! ✓

Mozaiek

Populatie = oppervlakte

WATERBOM

Soort	gen. tijd	N_{e95}	Geschatte werkelijke grootte overeenkomend met N_{e95}	Gemiddelde oppervlakte-noden per ind. in goed leefgebied	Nodige minimale oppervlakte volgens N_{e95}
Boomkikker	3	325	3250	0.05 ± 0.08^2 ha	160-250 ha
Poelkikker	3	325	3250	0.05 ha^1	160 ha
Heikikker	6	163	1625	0.05 ha^1	80 ha
Knoflookpad	3	325	3250	$0.05 \text{ ha}^{1,2}$	160 ha
Vroedmeesterpad	4	244	2438	?	?
Rugstreeppad	4	244	2438	0.05 ± 0.09^2 ha	120-210 ha
Kamsalamander	7	139	1393	0.01 ha^1	14 ha
Gladde slang	7	139	1393	$0.33 - 1.0$ ha^3	500-1500 ha

Populaties samentellen mag!

- ✓ 25
- ✓ 30
- ✓ 18
- ✓ 15
- ✓ 20
- ✓ 120
- ✓ 22
- ✓ ....

2438

Populaties samentellen mag... soms

✓ 25

✓ 8, maar... stapsteen!

Eén exemplaar per generatie per populatie

✓ 120

Variatie aan ecosystemen

Variatie aan ecosystemen

Het urbane landschap: eigenschappen

- Grote variatie aan habitats
- Verstoorde bodem
- Verstoring
- Vervuiling
- Veel exoten
- Rommelig / opgeruimd

Variatie aan habitats?

Voorbeeld: drie types landbouwwogels

Drie types landbouwwogels

- Vogels van open landschap
  - broeden op > 100 m van opgaande begroeiing
  - Percelen grootte-orde: km^2
  - Grutto, veldleeuwerik, grauwe gors, gele kwikstaart, kievit, rietgors, kiekendieven : achteruitgaand
- Vogels van half open landschap
  - Kraai, ekster, duiven
- Vogels van kleinschalig landschap
  - percelen < 2 ha
  - Geelgors, ringmus, patrijs, zomertortel, holenduif, kneu, putter, grasmus, steenuil, kerkuil : sommige sterk achteruitgaand of zeldzaam

Variatie aan habitats, nadelen?

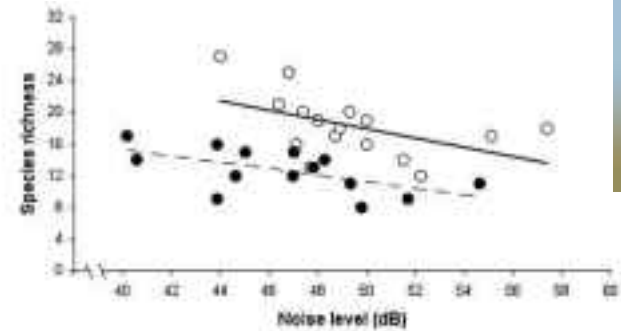
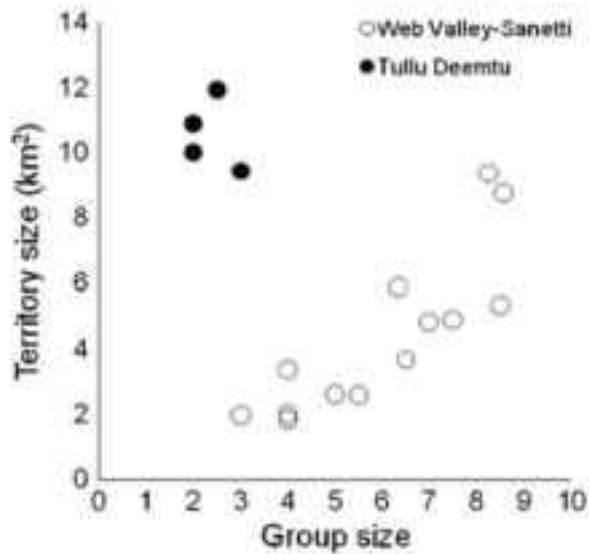
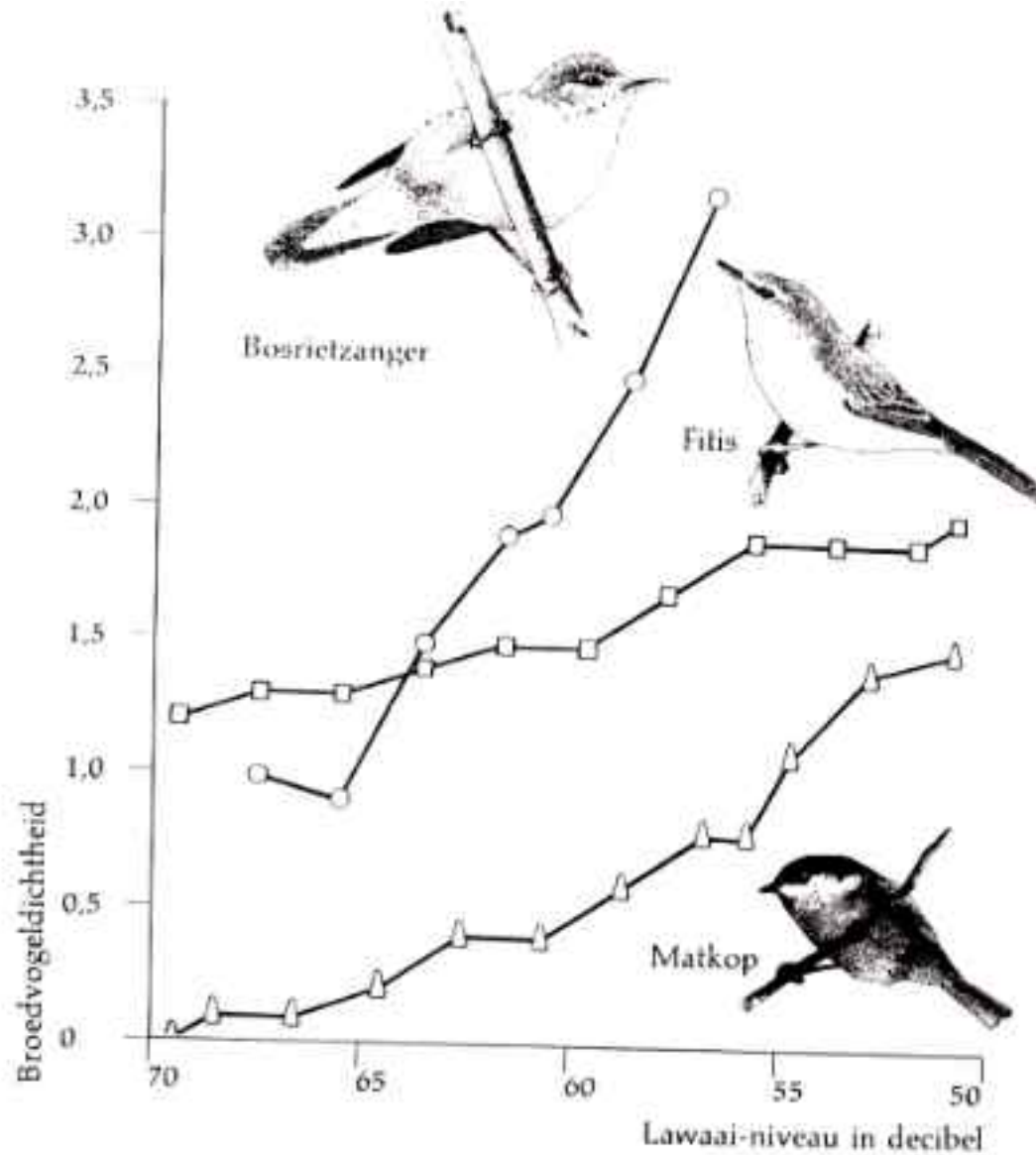

Fig. 2. Species richness of birds is a function of ambient noise produced by the Coastal Highway that borders Coronado National Park. Filled circles and dashed line represent the relationship for the wet season and the open circles and solid line for the dry season, 2008.

Verstoring (of stress?)

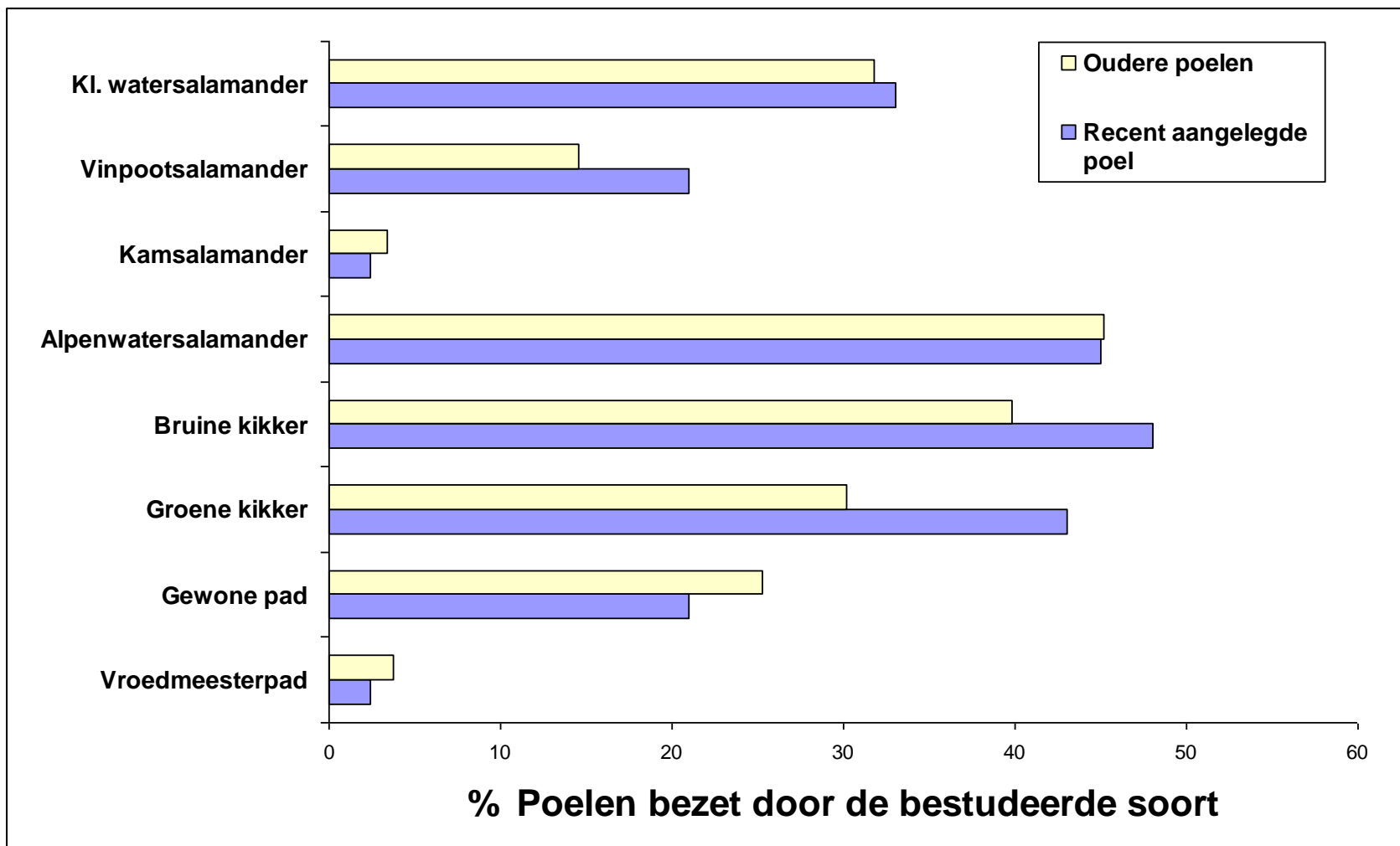

Verstoring is geen stress

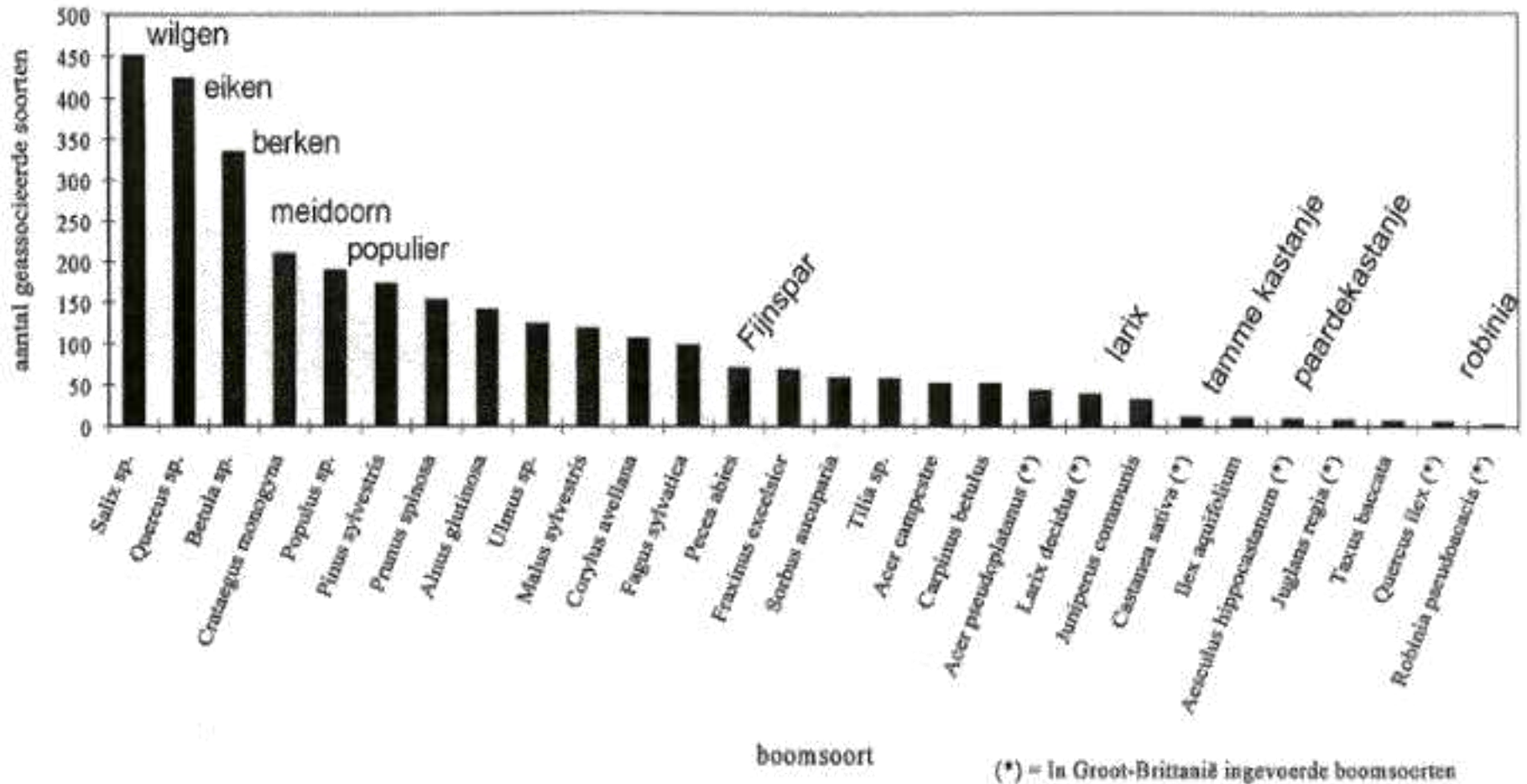
Af en toe eens verstoren is prima!

Exoten - autochtone soorten

Aantal insecten op boomsoorten

Woekering in verstoorde systemen

Anderzijds

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR ECOLOGIE (NIOO-KNAW)
NETHERLANDS INSTITUTE OF ECOLOGY (NIOO-KNAW)

Nederlands English

Zoeken op de website

HOME

OVER NIOO

ACTUEEL

ONDERZOEK

AFDELINGEN

LEREN & WERKEN

CONTACT

Exoten zijn niet alleen maar slecht

Ecologische waarde exotische waterplanten doet niet onder voor inheemse
04-04-2017 - Press release

Exotische waterplanten blijken gemiddeld niet te verschillen van inheemse soorten als je naar hun functie in de natuur kijkt. Ze bieden geregeld zelfs meerwaarde. Dit betekent geen vrijbrief voor alle exoten. Wel maakt het effectiever beheer mogelijk gebaseerd op eigenschappen van een plant in plaats van herkomst. Op dit onderzoek promoveerde Bart Grutters van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) op woensdag 5 april.

Afbeeldingen

Exoot of inheems? Ondergedoken waterplanten lijken zo op elkaar, dat maar

Exoten – planten en dieren afkomstig uit andere delen van de wereld – zijn tot nu toe vooral negatief in het nieuws. Maar een gedegen ecologische, wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt vaak. Daar brengt het promotieonderzoek van ecooloog Bart Grutters nu verandering in: "Als je kijkt naar de rol die uitheemse waterplanten vervullen in een ecosysteem, dan is er over het algemeen geen verschil met inheemse."

Hoe maak je een eerlijke vergelijking? Grutters en zijn collega-onderzoekers van het NIOO keken naar 7 belangrijke functies van waterplanten en vergeleken deze in experimenten tussen inheemse en uitheemse plantensoorten. Denk aan het bieden van voedsel of leefgebied aan vissen en kleine waterdieren, het remmen van hinderlijke (blauw)algen en het reguleren van broeikasgas-uitstoot. Alles opgeteld zagen ze geen duidelijke verschillen tussen de twee groepen.

Eigenschappen, niet herkomst

Het platteland, ongerepte natuur?

Verdeling van soortenrijkdom, de parken en stadsranden zijn op 100% gezet.

(Reichholf, Stadtnatur, Eine neue Heimat für Tiere und Pflanzen, 2007)

Rommelig/opgeruimd

Beestjes in dood hout

- 0,73 m³ dennenhout
9135 insecten
- 0.46 m³ Amerikaanse vogelkers
5315 insecten
- 0.2 m³ staand dood hout grove den :
hoeveel keversoorten ? 40

Besluit 3

- Veel kansen op bedrijventerreinen
  - Leuke en opvallende cultuurvolgers
  - Kleine soorten, ook zeldzaamheden
  - Soorten van pioniersituaties
  - Soorten van kleinschaligheid
  - Verbinding voor semi-mobiele soorten
- En wie weet
  - Draagvlak voor echte natuur ipv schaamgroen

Wat is groen, wat is biodiversiteit?

Dank u voor uw aandacht